

OPINIA națională

Revista săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național editată de FUNDATIA „ROMÂNIA DE MĂINE”

Ideea națională în opera marelui istoric român Dimitre Onciul

Acad. Ștefan ȘTEFĂNESCU

Celebra predoslovie a Letopisețului lui Miron Costin ilustrează concludent simțământul responsabilității patriotice și politice, care a însușit pe cărturarilor români. Angajat în reconstituirea trecutului neamului său, Miron Costin a văzut venind asupra țării sale „cumplite vremi și cumpănă mare pământului nostru și noasă”. Și, deși știa și o spune atât de frumos că la „acestu fel de scrisoare (scriere - n.n. Șt. Șt.) gându slobod și fără valuri trebuiește”, a purces, totuși, la redactarea cronicii ce avea să fie un monument al culturii noastre vechi.

„Biruit-au gândul să mă apucu de această trudă” - spune el în predoslovie altei opere, de neamul moldovenilor și acest BIRUIT-AU GÂNDUL a căpătat o valoare emblematică în istoria culturii și artei românești; slujitorii lor nu s-au lăsat niciodată descurajați de vicisitudinile, atât de numeroase în istoria noastră milenară, ei au fost alături de cei mulți în suferințele și biruințele lor și s-au dovedit participanți energici și entuziaști la toate marile momente care au jalonat trecutul de luptă românească.

Participarea intelectualilor români la realizarea statului național unitar român a fost, așadar, continuarea unei orientări de militantism patriotic și politic, specific culturii, științei și artei românești.

Dimitre Onciul a făcut parte din generația, care a înscris în știință, ca de altfel și în literatura românească, o adevărată „epocă de aur”. Aceasta s-a manifestat pe fondul de avânt economic, înlesnit de poziția de independență politică câștigată de România în cursul războiului românoruso-otoman din 1877-1878. Este epoca în care în domeniul istoriografiei, pe lângă mai vechea generație de istorici din care făceau parte B.P. Hasdeu, A. Odobescu, V.A. Urechia s-au afirmat noi nume de autoritate, A.D. Xenopol, D. Onciul, I. Bogdan, N. Iorga, V. Pârvan, C. Giurescu. Activitatea lor și-a găsit expresia în mari realizări istoriografice, la nivelul celor din școlile istorice celebre europene: de la ediții critice de izvoare, adevărate modele ale genului, la lucrări monografice de largă informație și orizont istoric, de la efortul

pentru mari sinteze de istoria românilor la lucrări de istorie universală sau de teorie și filosofie a istoriei.

D. Onciul, după studii temeinice la Cernăuți și Viena, a ajuns în 1896, prin concurs, titularul catedrei de ISTORIA ȘI LITERATURA ROMÂNILOR PÂNĂ LA MIHAI VITEAZUL de la Universitatea din București. Aici avea să creeze, împreună cu I. Bogdan și N. Iorga, „școala critică în istoriografia românească” și să devină unul dintre fondatorii istoriografiei românești moderne.

În discursul de recepție la Academia Română, rostit la 15 februarie 1975, în ședință solemnă, C. C. Giurescu, fost elev al lui D. Onciul evoca astfel figura magistrului: „Îl văd așadar pe Dimitre Onciul cu chipul lui dacic, cu fruntea mare, cu părul dat pe spate, cu barba încadrându-i fața, cu glasul lui puternic și grav care făcea uneori să tresară pe tinerii ce intrau pe porțile Universității. Și-l auz rostindu-și prelegerile, în care știința severă se împletea cu iubirea de patrie. Am fost ultima serie de studenți, în 1919-1922, care i-am ascultat cuvântul. Eram amestecați atunci, în anul întâi, la începutul lui noiembrie, tineri de dincoace de Carpați, cu tineri veniți din Transilvania și din Basarabia, să-și facă studiile superioare la București, în capitala țării unite. Dimitre Onciul se bucura de o mare autoritate. Ceea ce caracteriza cursul și în special seminarul său era documentarea exigentă, fiecare afirmare trebuind să se sprijine pe o dovadă certă, autentică. Îl auz spunând - și uneori o spunea foarte apăsător studentului, care-și susținea lucrarea de seminar: „Pe ce te bizi dumneata? Unde-i documentul?” Pe drept cuvânt Dimitre Onciul poate fi considerat ca profesorul care a introdus o metodă severă, critică, în cercetarea istoriei românilor și care a întemeiat o școală. La „Școala lui Onciul” s-au format un Alexandru Lapedatu, Nicolae Dobrescu, Vasile Pârvan, Ilie Mîinea și alte nume de rezonanță ale științei istorice românești.

(Continuare în pag. 2)

Rolul votului uninominal în consolidarea democrației

Pagina 3

Reproducem din

COTIDIAN NAȚIONAL FONDAT ÎN 1930

Director general: SORIN ROSCA STĂNESCU

nr. 1811, miercuri 31 mai 2000

Pagina 8

Învățământul deschis la distanță prin intermediul postului de televiziune propriu al Universității Spiru Haret

Pagina 7

Simpozionul de la Facultatea de Geografie

Pagina 6

Raporturile dintre civilizații pe terenul confruntării

Prof.univ.dr. Constantin VLAD

Ultimii ani ne-au făcut martorii unei dezbateri susținute pe marginea problemei relațiilor dintre civilizații. Impulsul resuscitării interesului pentru acest subiect l-au constituit studiile și apoi cartea lui Samuel Huntington *Ciocrnirea civilizațiilor*, aflată și la îndemâna cititorului român.

Alături de mulți alți autori, politologul american definește civilizația în principal prin limbă și religie, cărora li se alătură etnicitatea, ca element central de identitate a popoarelor în interiorul civilizațiilor. El identifică astăzi următoarele tipuri de civilizație: *sinică (chineză), japoneză, hindusă, islamică, ortodoxă, occidentală, latino-americană, africană*. Deși Huntington se ocupă de diferite aspecte ale relațiilor dintre civilizații, luate în ansamblu, atenția lui se concentrează asupra poziției civilizației occidentale în contextul civilizațional contemporan și raporturilor acesteia cu alte civilizații. Analizele sale nu se limitează la o abordare strict academică a problemei menționate; el formulează opinii privind impactul pe care raporturile dintre civilizații îl au asupra procesului formării unei noi ordini mondiale în lumea post-război rece, inclusiv asupra războiului și păcii în aceste noi condiții istorice.

„Este ipoteza mea, scrie Huntington, că sursa fundamentală de conflict în această nouă lume nu va fi în principal de natură ideologică sau economică. Marile diviziuni pe care le va cunoaște omenirea și sursa dominantă de conflict vor fi de ordin cultural. State-națiuni vor rămâne cei mai puternici actori în treburile mondiale, dar conflictele principale în politica globală vor avea loc între națiuni și grupuri aparținând unor civilizații diferite. Ciocrnirea civilizațiilor va domina politica mondială. Linile de ruptură dintre

civilizații vor fi terenul de bătălie al viitorului” (în *Foreign Affairs*, Summer 1993, vol. 72, nr. 3, p. 22).

Tezele lui Huntington nu sunt lipsite de substanță; valul de conflicte interetnice, interconfesionale (în cele mai neașteptate amestecuri, dacă sunt privite tradițional) care bântuie lumea stă mărturie în acest sens. Ceea ce ignoră însă Huntington este că acest gen de conflicte, oricât ar fi motivate cultural (civilizațional) au în ultimă instanță loc pe fundalul decalajelor de dezvoltare economică, tehnologică și prin consecință, social-umană, evidente între diferite tipuri de civilizație existente; că în apariția și menținerea acestor decalaje, Occidental - și civilizația care-i este proprie - au fost și sunt direct implicate; în slăbit, că pretenția de superioritate a civilizației occidentale - pretenție afirmată deschis sau doar subînțeleasă - în condiții când politica mondială este dominată de marile puteri aparținând acestei civilizații, nu face decât să pună raporturile dintre civilizații pe terenul confruntării, adică pe acel teren care duce în final la conflicte.

Într-adevăr, studiul aprofundat arată răspunderea istorică a Occidentului în constituirea și statornicirea subdezvoltării în zone întinse ale globului, populate de oameni aparținând unor civilizații non-occidentale. În excelența sa lucrare „*The Rise and Fall of the Great Powers*” (Vintage Books, 1989) istoricul american Paul Kennedy arată că, de unde Europa și alte părți a ceea ce avea să devină „lumea dezvoltată” conținu în 1750 pentru 27 % din producția industrială mondială, iar lumea a treia pentru 73 % din aceeași producție, în 1900 ponderile respective se inversaseră: anume, partea dezvoltată a Planetei dădea 89%, iar lumea a treia doar 11 % din producția industrială globală (Kennedy, *op.cit.* p. 149).

(Continuare în pag. 2)

Admiterea

la Universitatea Spiru Haret
pentru anul Universitar 2000-2001

22 facultăți și 14 colegii în București, Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Râmnicu Vâlcea, Câmpulung-Muscel, Blaj și Caracal

Admiterea (inscriere și desfășurare) va avea loc în perioada 3 - 30 iulie 2000.

Pentru posesorii diplomelor de bacalaureat anterioare anului 2000, precum și pentru absolvenții cu diplomă de licență ai instituțiilor de învățământ superior, admiterea (inscriere și desfășurare) începe la 15 mai 2000

Detalii privind specializările, formele de învățământ, durata studiilor, în:

Opinia națională

din 22 și 29 mai 2000

Adevărul

din 16 și 23 mai 2000

România liberă

din 21 mai 2000

Admiterea la toate facultățile și colegiile Universității Spiru Haret se va face pe baza diplomei de bacalaureat și a fișei-chestionar completate de candidat la inscriere.

Informații suplimentare la telefoanele
330. 25.60; 410.42.59; 334.53.24

Dimitre Onciul

(Continuare din pag. 1)

Cercetările lui D.Onciul privind continuitatea populației daco-romane din Dacia, etnogeneza românilor și afirmarea identității lor statale își păstrează și azi valabilitatea. „Vor trece secole – spunea Vasile Pârvan la moartea lui D.Onciul – și numele lui va fi legat mereu de povestea epică a luptei cu taina cea mare a istoriei noastre.”

Ca și alți iluștri contemporani ai săi, D. Onciul a înțeles să facă din știință o armă în slujba marilor idealuri ale societății românești. El s-a legat printr-o strânsă prietenie, în afară de N.Iorga și I.Bogdan, de G.Coșbuc, Valeriu Braniște ș.a., militanți pentru împlinirea visului atâtor generații, realizarea statului național unitar român.

Prin importante funcții deținute în viața științifică a țării, ca și prin conferințele publice, pregătite tot atât de serios ca și prelegerile universitare și străbătute de cald patriotism, D.Onciul a contribuit la pregătirea spirituală a generației „Marii Uniri”.

În conferința ținută în 1905 la Ateneul Român, cu prilejul zilei de 24 ianuarie, D.Onciul vorbind de factorii generatori ai actului din 1859, care a pus bazele României moderne, arăta: „Scris le-a fost celor două țări surori, Țara Românească și Țara Moldovei, unite de natură prin așezarea lor geografică, unite de istorie prin alcătuirea lor națională și politică, scris le-a fost, chiar de începutul lor ca state românești, să fie unite într-o Românie singură și nedespărțită. Precum apele lor se unesc în albia Dunării, precum munții lor se unesc în lanțul Carpaților, precum câmpiile lor se unesc cu șesul românesc, – de asemenea cele două țări erau unite prin aceeași origină, prin aceeași limbă și lege, prin aceeași simțire a fiilor săi. Conștiința unității lor naționale era în conștiința neamului întreg, era în conștiința tuturor, care, în bine sau în rău, au avut atingere cu ele...”

D.Onciul considera, ca și alți savanți patrioți, că unirea din 1859 a deschis drumul pentru întregirea statală, culturii și solidarității naționale. Prezidând serbările Ligii Culturale din 1911, ca vicepreședinte al acesteia, D.Onciul arăta în discursul său că un singur gând unitar conducea Liga: întărirea unității culturale a tuturor românilor și a solidarității naționale.

În timpul primului război mondial, împreună cu alți membri ai Academiei Române, D.Onciul a rămas în Capitala țării, căzută sub ocupație germană. A avut un rol însemnat în apărarea patrimoniului arhivistic al Academiei și al țării; a îndemnat la rezistență și a insuflat încredere în biruința finală. La 31 ianuarie/ 13 februarie 1918 în Catedrala Mitropoliei din București, D. Onciul a ținut o Cuvântare comemorativă, prilejuită de împlinirea a cinci sute de ani de la moartea lui Mircea cel Bătrân, pătrunsă de cald patriotism și demnitate națională. „Din momântul său de la Cozia – își încheia istoricul Cuvântarea – umbra lui «Mircea» ne însuflețește, îndemnându-ne la faptele iubirii de țară și ale tăriei de credință, virtuți prin care cu vitejie și înțelepciune el și-a cucerit cununa de glorie nepieritoare”.

Academicianul C.C.Giurescu își amintea după mai bine de 50 de ani cuvântarea lui D.Onciul: „Am auzit atunci – pentru întâia dată – eram elev de liceu – glasul lui D.Onciul. Când a evocat figura eroului „principe între creștini cel mai viteaz și cel mai ager”, când a pomenit titlul, măreț, al acestui voievod, stăpânitor al Amlășului și Făgărașului, al Banatului de Severin, al ambelor laturi ale Dunării, până la Marea cea Mare și stăpânitor al cetății Dârstorului, am simțit, atunci, toți cei ce eram de față, că prin glasul lui Dimitre Onciul vorbea însăși istoria și că dreptatea noastră avea să binuie”.

A doua zi după pacea tragică de la București (26 aprilie/7 mai 1918), D.Onciul își mărturisese din nou crezul în depășirea greutăților și în triumful cauzei naționale. „În trecutul nostru – arăta el – țara și neamul nostru au fost adeseori supuse la grele încercări și la mari jertfe. Dar cu toate răstrijelile vremilor, dezvoltarea noastră istorică în statul național a mers mereu înainte. Ea s-a desfășurat în linie ascendentă, chiar și în timpuri de decadență aparentă, când decăderea trecătoare într-o direcție era compensată printr-o dezvoltare ascendentă în altă direcție. Suntem în dezvoltare ascendentă. Să avem deci credință tare în steaua noastră! Cu necesitate istorică ea ne va conduce la îndeplinirea menirii noastre între popoare. Dar să nu uităm eterna lege a istoriei că nu numai acel popor trăiește, crește și înflorește, care știe să-și facă datoria în progresul omenirii spre perfecționare... Binele și mărirea statului mai înainte de toate, mai presus de toate. *Salus reipublicae* era și legea supremă, sub regimul căreia a crescut și s-a înălțat poporul român, stăpânitorul lumii antice. Aceasta să ne fie și nouă lege sfântă pentru toate acele și manifestările noastre ca fii ai patriei”. Trebuie dar să ținem seama că „nu atât prin împrejurări din afară, cât mai ales prin stările din lăuntru se înalță și cad popoarele”.

La Iași, în memorabila sesiune a Academiei Române din 14/27 octombrie 1918, prilejuită de împlinirea a 100 de ani de la nașterea lui

M.Kogălniceanu, D.Onciul a adus un emoționant omagiu celui preocupat până la obsesie de „europenizarea spiritului public al românismului” și poporului român. „Popoarele – sublinia D.Onciul – care nu știu să prețuiască și să onoreze pe oamenii lor mari nu merită să-i aibă. Poporul românesc a știut și va ști să dea dovadă că i-a meritat și-i merită. Onorând aici memoria lui M.Kogălniceanu, onorăm Academia Română, cel al cărui membru și președinte a fost, onorăm Iașiul care ni l-au născut și pentru a cărui înălțare a lucrat și luptat, închinându-i activitatea și viața. Gloria lui este gloria noastră”.

Neuitându-și nici un moment rădăcinile și prețuind rolul Bucovinei în mișcarea națională, care a condus la crearea statului național unitar român, D.Onciul dădea expresie bucuriei la vestea unirii Bucovinei cu România. La 7 noiembrie 1918, el trimitea o telegramă Adunării românilor bucovenieni, reprezentanța națională, care – scria D.Onciul – „a îndeplinit cel mai mare act național al Bucovinei românești. Trăiască scumpa Bucovină reînviată la viața românească. Trăiască, crească și înflorească România”.

D.Onciul apare și printre senatorii telegramei din 23 noiembrie/6 decembrie 1918, trimisă de Academia Română Consiliului Național Român din Sibiu, prin care se saluta Hotărârea Adunării Naționale de la Alba Iulia.

Pentru delegația română la Conferința de pace de la Paris istoricului i s-a cerut și el a realizat, cu probitatea și științifică cunoscută, documentarele *Date istorice despre Banat* și *Date istorice asupra Dobrogei*.

În ianuarie 1919, D.Onciul și-a inaugurat cursul de istoria românilor la Universitatea din București cu prelegerea intitulată semnificativ *Ideea latinității și unității naționale*. Adresându-se auditoriului, istoricul spunea: „dreptatea noastră a învins: steaua noastră s-a înălțat! Mai mândră și mai prețuită ca oricând, România, încununată de gloria biruinței, se înalță astăzi între popoare, începând o nouă viață națională, o eră nouă a istoriei sale: viața și istoria românilor unite, libere și singur stăpânitoare a pământului său strămoșesc.”

(la urma)

Studentul în bibliotecă

Ana Maria PREDA, studentă anul II, Facultatea de Filosofie și Jurnalistică

Fără exagerare, condițiile oferite de Universitatea Spiru Haret de a pregăti specialiști în cele mai diverse domenii, apți să înfrunte competiția severă care se duce după absolvire, pentru ocuparea unui loc de muncă, sunt extraordinare. Nu mă refer doar la cursurile realmente cuceritoare, ținute de competenții noștri dascăli, cu îndelungată experiență, atât la catedră, cât și cu o recunoscută experiență practică în mass-media, la seminariile care, de cele mai multe ori se transformă în instructive dialoguri interactive, ci, în mod special, la biblioteca atât de bine înzestrată.

Frecventarea, care ar merita să devină un reflex în disciplina noastră intimă de pregătire, oferă o șansă în plus pentru consolidarea cunoștințelor acumulate la orele de curs și în cadrul seminariilor, pentru largirea orizontului nostru cultural și în specialitatea aleasă.

Oare câți dintre noi au descoperit această oază de instruire individuală? Pentru cei care încă n-au fost atrași de această incitantă posibilitate, voi încerca să prezint câteva aspecte despre Biblioteca noastră.

În cadrul Universității Spiru Haret, în sediul de pe Platforma Politehnicii, funcționează, la sala 204 de la etajul 2, biblioteca facultăților de Management Financiar-Contabil, Marketing și Comerț Exterior, Sociologie – Psihologie și Filosofie și Jurnalistică. În luna ianuarie a acestui an, biblioteca Facultății de Filosofie și Jurnalistică s-a mutat în acest sediu din cel vechi, situat la Sala Polivalentă.

Cărțile puse la dispoziție studenților pot fi consultate în sala de lectură (care are 60 de locuri), deocamdată, neexistând posibilitatea de împrumut acasă.

În medie, 110 studenți de la toate facultățile, frecventează zilnic biblioteca. Aceasta este dotată cu un număr de 11.000 de volume, dintre care 2000 sunt

destinate studenților de la Facultatea de Filosofie și Jurnalistică. În cadrul specializării „jurnalistică”, cărțile sunt ordonate pe domenii. Iată câteva dintre cele mai solicitate titluri din domeniul comunicării/mass-media: *Introducere în sistemul mass-media* – Mihai Coman; *Manual de Jurnalism*, vol. I și II – Mihai Coman; *Coloșul cu picioare de lut* – Peter Gross; *Jurnalismul universal* – David Randall; *O istorie a mijloacelor de comunicare* – Jean-Nöel Jeanneney ș.a.

În bibliotecă există, de asemenea, cărți de jurnalism în limba engleză și franceză, cum ar fi: *Journalism Today!* – Ferguson / Patten, *Le reportage écrit* – Jean-Dominique Boucher ș.a.

Mai există cursuri de limbi străine (engleză și franceză), teste de franceză, cărți de gramatică franceză.

În ceea ce privește dicționarele, biblioteca este foarte bine dotată. Pot fi găsite dicționare de limbi străine, DEX, dicționare de psihologie, filosofie, calculatoare, Dicționarul presei românești, Dicționar de media.

Biblioteca pune la dispoziție studenților colecții actualizate ale următoarelor publicații: *Adevărul*, *Cotidianul*, *Curentul*, *Libertatea*, *Evenimentul zilei*, *România liberă*, *Ziarul financiar*, *Revista de filosofie*. Cei interesați pot găsi și publicații vechi, cum ar fi: *Criterion* (1934), *Viața Românească* (1908), *Flacăra* (1912), *Sămănătorul* (1905) și colecția de patrimoniu a revistei *Luceafărul* (1906). Biblioteca are și o *Biblié* editată în anul 1920.

Pentru a avea acces la toate acestea nu trebuie decât să manifestați interes, pasiune pentru cercetare și, de ce nu, ambiția de permanentă autodepășire.

Rețineți: sala 204, etajul 2, luni – vineri 08:00 – 19:00, sâmbătă 08:00 – 14:00.

Raporturile dintre civilizații pe terenul confruntării

(Continuare din pag. 1)

O dinamică asemănătoare o cunoaște evoluția celor două categorii de țări în perioada amintită în ceea ce privește nivelul industrializării pe locuitor. Desigur, s-ar putea obiecta că apariția unor asemenea discrepanțe în dezvoltarea diferitelor țări nu făcea decât să ilustreze caracterul tradiționalist și stagnant al unor tipuri de civilizații; sinică, hindusă, islamică, latino-americană etc. În opoziție cu dinamismul civilizației occidentale, punct de vedere ce merită o examinare aparte. Aici menționez însă un fapt, consemnat tot de Kennedy: în 1800 europenii controlau (în formă de colonii) 35 % din suprafața globului; în 1878 țările avansate colonizaseră 67 % din uscatul planetei, iar în 1914 procentul respectiv săltase la 84 la sută (Kennedy, *op. cit.* p. 151). Așadar, decalajul enorm dintre „lumea dezvoltată” și cea subdezvoltată s-a născut și instalat exact în acel secol și jumătate când metropolele își creau marile imperii coloniale, făurindu-și industria, puterea financiară, bunăstarea pe seama unui mare număr de țări, transformate în surse de materii prime, mână de lucru ieftină și piețe de desfacere pentru mărfurile lor. Paul Kennedy are cuvinte aspre la adresa colonialismului și agenților acestuia, destrăbănând astfel mitul „misiunii civilizatoare” a puterilor coloniale. Iată ce scrie el în acest sens:

„Impactul «omului vestic» a fost, în toate planurile posibile, unul dintre cele mai importante aspecte ale dinamicii puterii în lumea secolului XIX. Acest impact s-a manifestat nu numai într-o varietate de raporturi economice –

mergând de la «influența informală» a comerțanților, corăbierilor, consulilor de pe coaste, până la controlul mult mai direct al plantațiilor, constructorilor de căi ferate și companiilor miniere – dar, de asemenea, în penetrarea exploratorilor, aventurierilor, misiunilor, în introducerea bolilor occidentale și promovarea prozelitismului la credințele vestice... Dacă această penetrare a avut și momentele sale impresionante în construcția de drumuri, rețele de căi ferate, de telegraf, căi ferate de utilitate publică, cum de exemplu au creat britanicii în India, latura sa (a impactului) mai mult decât oribilă a fost vărsarea de sânge, jaf și distrugerile, care au însoțit multe din războaiele coloniale ale vremii” (Kennedy, *op. cit.* p. 149-150).

La rândul său, Huntington însuși recunoaște (*Ciocrina civilizațiilor*; ANET, 1998, p. 73) că Occidentul a cucerit lumea nu prin superioritatea valorilor sau religiei sale, ci mai degrabă prin superioritatea sa în aplicarea violenței organizate. **Occidentalii, afirmă el, uită adesea acest lucru; nu și non-occidentalii.**

Prăbușirea colonialismului, formarea unui imens număr de state independente n-au schimbat în bine soarta țărilor subdezvoltate. Mecanismele economiei moderne, zig-zagurile raporturilor de putere în perioada războaielor rece și în condițiile post-război rece, lupta pentru sferă de influență (care, de fapt, reproducea în perioadele amintite vechea luptă pentru împărțirea și reimpărțirea lumii) permanentiza starea de subdezvoltare pe întinse părți ale globului. În mod concret, discrepanțele dintre polul dezvoltat și cel subdezvoltat ale planetei devin tot mai

mari și mai grave. În ultimele decenii, în procesul globalizării – pe care unii autori îl consideră, cu temei, un proces al recolonizării lumii – are loc o concentrare de putere, deci de bogăție, în anumite zone geografice, fără precedent în istorie. Și, prin contrast, partea săracă a globului devine încă mai săracă, în termeni relativi și, în anumite privințe, chiar în sens absolut. Astfel, potrivit datelor Băncii Mondiale (Raport 1998-1999), Produsul Intern Brut al țărilor dezvoltate, în care trăiește 15,9 % din populația planetei, a crescut de la 7 816 miliarde dolari SUA în 1980 la 22 321 miliarde în 1997. În același interval, PIB-ul a 49 de țări, cele mai puțin dezvoltate, în care trăiește 35,3 % din populație, a trecut de la 448 la 717 miliarde dolari. Tabloul discrepanțelor devine însă mai concret dacă se are în vedere că, între 1980-1997, ponderea țărilor celor mai dezvoltate în PIB-ul mondial a săltat de la 73,3 la 79,5 %, răstimp în care cea a țărilor celor mai puțin dezvoltate a scăzut de la 4,2 la 2,41 %. Și, pentru ca acest tablou să devină încă mai concret referitor la țările cele mai puțin dezvoltate redau din statisticile ONU (Raport UNCTAD, 1996) următoarele: în aceste țări, produsul intern brut pe locuitor, care a fost în 1980 de 493 dolari, a scăzut în 1993 la 456 dolari, pentru ca să ajungă în 1997 la 350 dolari (menționez că ultima dată: 350 dolari, provine din statistica Băncii Mondiale, Raportul citat); deci are loc chiar o scădere în termeni absoluți a unuia dintre indicatorii fundamentali ai nivelului de dezvoltare și, totodată, ai calității vieții. Ca un rezultat general al acestor evoluții se asistă la o polarizare crescândă a lumii în ceea ce

privește dezvoltarea economică. Dacă la aceste aspecte, predominant cantitative, se adaugă altele de ordin mai ales calitativ, cum sunt nivelul capitalului financiar, capacitatea științifică și tehnologică, gradul de angajare, respectiv de neangajare în actuala revoluție în informatică și comunicații, imaginea pe care o oferă polarizarea amintită devine încă mai sumbră. Și, în această ipostază, ea spune ceva esențial despre viitor, anume că *tendința actualelor discrepanțe este de amplificare și adâncire.*

Discrepanțele dintre cei doi poli menționați nu se reduc de departe la aspecte economice. Dimpotrivă, ele ating dimensiuni esențiale ale existenței oamenilor, popoarelor – dimensiuni spirituale, culturale, confesionale, etnice, valorice, într-un cuvânt, civilizaționale. Astfel este de remarcă că acea uriașă concentrare de putere și bogăție pe care o evocăm este situată în emisfera nordică, excepție făcând doar Australia și Noua Zeelandă; că respectiva concentrare de putere și bogăție are loc în zona planetei locuită de omul alb, cu câteva excepții: Japonia, Coreea de Sud, Taiwan, Singapore; în acea zonă a planetei unde oamenii împărtășesc în principal credința creștină, anume catolicismul, protestantismul și iudaismul; nici o altă mare religie a lumii – islamul, hinduismul, budhismul, ortodoxia – nu sunt răspândite în regiunile cu o înaltă dezvoltare economică. În plus, aceeași zonă dezvoltată cunoaște cele mai avansate forme de integrare: Uniunea Europeană, NAFTA, și este singura care dispune de garanții de securitate: NATO și o serie de aranjamente bilaterale – SUA-Japonia, SUA-Coreea de Sud, SUA-Israel ș.a. Asemenea realități se adaugă discrepanțelor economice, potențându-le efectele, de această dată pe planul stabilității și securității. Tocmai privită în această perspectivă teza lui Huntington mai suscitată nu poate fi respinsă cu ușurință.

(la urma)

Militând pentru votul uninominal în alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, **ALIANȚA PENTRU LEGE ȘI ORDINE DIN ROMÂNIA** propune tranzitoriu scrutinul plurinominal

Prof.univ.dr. Corneliu TURIANU
Președinte A.L.O.R.

1. Indiscutabil, se poate vorbi deja de o presiune a electoratului pentru introducerea votului uninominal, demers sprijinit de marea majoritate a asociațiilor reprezentative ale societății civile. Ceea ce se dorește prin aceste demersuri este asumarea responsabilității personale a oamenilor politici pentru acțiunile lor și renunțarea la atotprotectoarea „umbrelă” de partid. Numai că, așa îndrăzni să apreciez, în timp ce societatea civilă vrea cu adevărat demararea unei reforme electorale, majoritatea clasei politice se mulțumește cu simple clamări.

Astfel s-a ajuns ca acum, în plin an electoral, chiar dacă ar exista voința politică necesară, adoptarea acestui sistem să nu mai fie posibil de pus în practică. Căci absența timpului necesar implementării sistemului de vot uninominal, precum și costurile materiale ridicate ale noii arondări electorale a teritoriului, rezultată din eventuala legiferare a votului uninominal, reprezintă, în momentul de față, dificultăți majore.

2. Trecând la actualul sistem electoral, cel exclusiv pe liste de partid, acesta a fost supus unei serii nesfârșite de critici. Principala acuză adusă este aceea că sub umbrela prea largă a listei de partid se pot ascunde foarte ușor tot felul de corupți, incapabili, escroci sau, în cel mai bun caz, tot felul de rubedenii. Iar exemple există cu diumul.

Ne putem pune chiar întrebarea: dacă important este doar partidul, atunci la ce bun să mai înșirăm numele candidaților? Să transformăm buletinul de vot într-un fel de cârticică de colorat care să cuprindă doar semnele electorale: ochiul, cheia, garoafa,

trandafirii, cireșa... Tot acest sistem este răspunzător, printre altele, de apariția pe eșichierul politic românesc a parlamentarilor butonari, a căror incompetență sau rea-voință au putut fi astfel ascunse – dacă mi se permite o expresie mai plastică – sub fustele prea largi ale listelor de partid.

Totuși, aceasta nu înseamnă că, în acest moment premergător campaniei electorale, nu s-ar mai putea face chiar nimic. Iată ce propunem:

3. O soluție intermediară, de compromis, între cele două extreme, ar reprezenta-o introducerea așa-zămutilui scrutin pluri-nominal, adică o îmbinare a celor două sisteme de votare. Astfel, nu ar mai fi nevoie de o costisitoare redesignare a circumscripțiilor electorale și s-ar oferi totodată posibilitatea ca în cadrul celor 41 de circumscripții existente electoratul să-și poată alege parlamentarii doriți, de pe listele de partid. Această formulă și-a găsit materializarea în numeroase inițiative legislative, care zac însă în continuare în sertarele Comisiei juridice a Senatului.

Principalele avantaje ale acestei metode – în care se votează omul de pe lista unui anume partid – ar fi că nici nu se produce o disipare a votului, este păstrată și coerența politică și, nu în ultimul rând, electoratul are dreptul de a desemna propria listă de valori, fără a se mai afla la mâna făuritorilor de liste din interiorul oricărui partid.

4. Un alt punct cheie al doritei reforme electorale îl reprezintă eliminarea anumitor „îngrădiri” inexplicabile la care sunt supuși candidații independenți.

Astfel, reamintim prevederile art.5 pct.5 din **Legea nr.68/1992 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului:** „Candidatul independent poate participa la

alegeri numai individual și dacă este susținut de cel puțin 0,5% din numărul total al alegătorilor înscrși în listele permanente ale localităților situate în circumscripția electorală în care candidează. Nu se admit candidaturi independente pe listele de candidați depuse de partide, formațiuni politice ori coaliții ale acestora și nici liste de candidați independenți”.

Necesitatea listei de susținători ni se pare absolut normală pentru a se evita astfel o „inflație” de candidați. Cu totul altfel stau lucrurile în ceea ce privește interdicția

alcătuirii de liste de candidați independenți, chiar și în condițiile în care fiecare candidat independent vine cu proporția listă legală de susținători. Este vorba, cel puțin în viziunea noastră, de o vădită inegalitate.

5. De asemenea, se știe, problema candidaturilor independente pe liste de partid este una „cu cântec”. De aceea, cerem a se preciza cât se poate de clar – acum și nu în văltoarea alegerilor – dacă este sau nu valabil acest tip de candidatură. Căci, din momentul pronunțării în acest sens, Curtea Constituțională nu va mai putea da sentințe de la un caz la altul.

Rolul votului uninominal în consolidarea democrației

Prof. univ. dr. Corneliu Turianu a intrat în conștiința publică drept o personalitate cu o rectitudine neobișnuită în viața noastră politică și tocmai de aceea incomodă prin ostilitatea arătată spiritului superficial, conjunctural, gregar, pus pe căpătuiala obținută în disprețul oricărei legi. Intervențiile sale din Parlament, din viața publică sunt de fiecare dată la obiect, exprimă **idei trăite integral**, deșin o precizie și o naturalitate a demonstrației care dezarmează dintr-un început adversarii. Așa se și explică faptul că, în vremea din urmă, aceștia nici nu mai încearcă să-l combată, ci se mulțumesc să conspire împotriva-i, fie din umbră, fie prefăcându-se că-l aplaudă la scenă deschisă, dar – să reținem – coalița adesea în subteran chiar dincolo de limitele organizatorice ale unui singur partid. Tocmai această solidaritate negativă a adversarilor de toate culorile, din toate partidele și legislaturile, arată că opiniile prof. univ. dr. Corneliu Turianu nu aparțin unui curent – și cu atât mai puțin unei grupări! – ci fac parte din fundamentele morale ale juristului, ale omului public, ale oricărei existențe demne, cinstite, pentru care interesul național se situează deasupra oricărui interes privat.

Expresie a acestei priorități arătate interesului național este și constituirea **Alianței pentru Lege și Ordine din România (ALOR)** sub

președinția prof. univ. dr. Corneliu Turianu. Prin însuși statutul său, ALOR are drept scop promovarea, la nivel național, a unui cadru juridic elaborat, coerent, democratic și care să fie integral respectat. Iar o primă condiție pentru ca legea să fie lege, adică să fie corect aplicată și respectată, se identifică în creșterea responsabilității cetățenești, în primul rând a responsabilității personale a oamenilor politici. Știut fiind că respectul pentru lege se bazează nu doar pe coerciție, ci și pe puterea exemplului, iar un asemenea exemplu trebuie să vină de sus în jos.

Consecvență acestor principii, ALOR nu își propune să preia atribuțiile organelor menite să împartă dreptatea și nici pe ale celor care au datoria să investigheze încălcările legii. „Ceea ce își propune membrii ALOR – citim în Statutul Alianței – nu este nici pe departe transformarea lor în niște „justițari”, ci doar să sesizeze organele competente în legătură cu fapte concrete de încălcare a legii. ALOR își propune, de asemenea, să sesizeze existența unor eventuale anomalii juridice, dar și să sprijine, în special prin sensibilizarea opiniei publice și a instituțiilor vizate, promovarea unor inițiative legislative benefice. Aceasta este modalitatea prin care înțelege societatea civilă să sprijine activ procesul național de reînnoire a României, dar și să-și exercite, în același timp, dreptul democratic la

control asupra instituțiilor existente într-un stat de drept”.

Din această perspectivă, senatorul Corneliu Turianu, președintele ALOR, a avut inițiativa organizării unei foarte interesante dezbateri pe tema „Rolul votului uninominal în consolidarea democrației”. Au participat reprezentanți ai Forumului Civic Național, ai tuturor asociațiilor și ligilor studențești din Capitală, ai filialelor ALOR din București și din țară, profesori universitari și cercetători științifici, analiști politici, membrii din conducerea unor posturi naționale de radio și televiziune, reprezentanți ai unor importante organizații. Participanții s-au regăsit integral în concluzia că acum, în plin an electoral, există o presiune crescută a alegătorilor pentru introducerea votului uninominal. Acest demers este sprijinit de toate asociațiile și organizațiile reprezentative ale societății civile, de la centralele sindicale și până la ligile studențești. Pentru că ceea ce acuză insistent societatea civilă este tocmai lipsa responsabilității personale a oamenilor politici pentru acțiunile lor și ea soliciată renunțarea la păguboasă metodă a atotprotectoarei „umbrelă” de partid.

În legătură cu aceste aspecte, s-a precizat că demersuri în sensul introducerii votului uninominal există de mai multă vreme din partea societății civile românești. Cei

ce se opun sunt șefii de formațiuni politice care, prin votul uninominal, ar pierde controlul dirijat asupra propriilor parlamentari, iar opțiunile electoratului le-ar da peste cap ierarhiile politice prestabilite. Așa se face că, de fiecare dată când se discută această problemă, pe față ei își declară adevăratul, dar, în subteran, obstrucționează introducerea votului uninominal. Și, drept urmare, prin metoda „umbrelor” de partid, ajung în Parlament, de multe ori, rubedenii ale conducătorilor de formațiuni politice, ca și tot felul de oameni fără personalitate, incompetenți, corupți până în măduva oaselor. Dintre aceștia se recrutează celebrii „butonari”, parlamentari care, la comanda șefului de partid, apasă automat pe butonul votului electronic, al lor, dar și al altor colegi ce lipsesc sistematic de la ședințele parlamentare. Relațiile senatorului Corneliu Turianu, cu privire la această practică parlamentară devenită frecventă în România, au stârnit uimirea, dar și zâmbetul celor de față, mai cu seamă când ele au reliefat întâmplările tragi-comice de genul butonului votului electronic rămas blocat la „da”, din pricina bășului de chibrit înțepenit în tastă, chiar când „opțiunea” votantului era negativă. Abia pe această cale accidentală – a subliniat cu umor vorbitorul – se mai întâmplă să treacă prin Parlament și câte o prevedere legislativă în folosul

deplin, integral al țării.

Firește, timpul scurt rămas până la alegerile generale nu mai îngăduie modificarea actualei legi electorale. Dar ceva tot poate fi făcut în sensul votului uninominal. Participanții la amintita dezbateri au apreciat în unanimitate soluția de compromis, potrivit căreia, chiar când un grup de candidați se regăsesc sub sigla unui partid, alegătorul i-ar putea vota nu în grup, ci nominal, prin introducerea pe lista de vot, în dreptul fiecărui candidat, a unui spațiu anume pentru aplicarea ștampilei de vot. Alte propuneri interesante au vizat eliminarea îngrădirilor artificiale la care sunt supuși candidații independenți. Cu atât mai mult cu cât Curtea Constituțională a decis recent că este corectă candidatura independenților. Importantă ni se pare și opinia participanților potrivit căreia societatea civilă trebuie să fie mai bine sprijinită în aspirațiile sale democratice. În acest scop, reuniunea ALOR a hotărât să organizeze sistematic asemenea dezbateri, la care să participe întregul spectru al societății civile din România. În spiritul acestor principii, care și propun consolidarea democrației în România, a fost elaborat comunicatul pe care-l publicăm mai sus sub semnătura Președintelui A.L.O.R.

Mihai IORDĂNESCU

La Târgul Internațional de Carte

București 2000 Cărțile Editurii Fundației România de Mâine

Nu numai iubitorii de carte au observat că unele dintre cele mai mari evenimente anuale din viața României post-decembriste sunt *Târgul Internațional de Carte - București*, desfășurat la început de vară, și pandantul lui de la începutul iernii - *Gaudeamus. Carte de Învățtură*. Prin seriozitatea cu care sunt organizate, prin amploarea lor tematică și îndeosebi prin aflul vizitatorilor, asemenea evenimente fac parte astăzi dintre atestările noastre de noblete spirituală. Am mai spus și revin asupra acestui adevăr limpede că România, prin creația ei literară de toate genurile, prin traduceri masive și de bună calitate din marea literatură a lumii, prin apetența pentru citit, încă vie, inclusiv în rândurile tineretului, se definește ca una dintre națiunile europene reprezentative. Într-o vreme când imaginea câștigă în amploare și frecvență, tinzând spre limitarea reflecției

la durată ei adesea fulgurantă și la sensul ei nu o dată insidios, preferința românilor pentru cuvântul scris reprezintă un „conservatorism” benefic, prin înclinarea lor naturală - îmi place să cred - spre substanță, spre temeinicie, spre durată. „Apa trece, pietrele rămân”, iar aceste simboluri ale duratei sunt, astăzi mai mult decât oricând, cartea cu bătaie lungă, cartea de referință, cartea cu un larg orizont de adresare și cu mesaj ideatic, cu alte cuvinte *cartea imobilă cu învățături îndeobște folosite*. În dimensiunea educațională a cărții stă marea succes de public al oricărui târg de carte, ca și al oricărei edituri, astfel încât mult discutata nevoie reală ca întreaga noastră cultură scrisă să beneficieze de un sprijin sensibil din partea guvernanților se cere îngemănată cu revizuirea și înnoirea politicilor editoriale curente și viitoare din perspectiva exigențelor educaționale.

În orizontul așteptării - tineretul

O asemenea concluzie strategică a fost frecvent auzită la actuala ediție, a 8-a, a *Târgului Internațional de Carte - București*, desfășurat la etajele 1, 3 și 4 ale Teatrului Național și la Sala Dalles, în zilele de 24-28 mai 2000, sub egida Fundației ARTEXPO, cu sprijinul Ministerului Culturii, Centrului de Proiecte Culturale, Asociației Scriitorilor Profesioniști din România, Asociației Editorilor din România și având **Marea Britanie** ca invitat de onoare. Nu numai în paginile revistei *BOOKAREST* (o remarcabilă cronică zilnică a Târgului), dar și cu prilejul unora dintre sutele de lansări de titluri noi sau reeditate, în cele 250 de edituri participante (170 din România și 90 din Marea Britanie, Franța, Germania, S.U.A., Republica Moldova, Belgia ș.a.), lansări care au însoțit și mai mult această sărbătoare a cărții, au fost formulate opinii potrivit cărora analiza și evaluarea stării actuale a literaturii

și a pieței de carte, de la noi ca și de pretutindeni, conduc la concluzia că viitorul producției de carte, viitorul însuși al lecturii, ca modalitate de formare și de manifestare superioară a personalității, depind mult de *amploarea și calitatea zonei de literatură pentru tineret*. Preocuparea pentru educarea tinerilor, pentru comunicarea cu ei prin cuvântul scris, pentru pregătirea lor în vederea realizării meritorii sinteze culturale pe care omnia le așteaptă de la secolul ce vine, tocmai o astfel de preocupare constituie nota dominantă a marilor târguri internaționale de carte (Târgul de la Leipzig a fost amintit în acest sens). Din păcate, o asemenea preocupare este mai rar resimțită în România, deoarece - cum pe bună dreptate sublinia dl. Mihai Oroveanu, directorul general al Târgului - „mai avem reflexe de capitalism primitiv, în care toată lumea încearcă să facă, cât mai repede, mai

mulți bani. Preocuparea editorilor români este, în acest moment, una comercială”. Nu întâmplător, așadar, publicul alcătuit îndeosebi din specialiști în problemele educației și culturii, din cadre didactice și cercetători științifici, studenți și elevi, din

toți aceia pentru care o carte bună stă sub semnul lecturii la care revin frecvent, sistematic, ca la un bun de folosință nelimitată, și-a manifestat preferințele pentru standurile în care cartea pentru tineret se afla în loc de cinstă.

Argumente ale biruinței prin cultură

Din perspectiva acestei opțiuni, este firesc ca *Editura Fundației România de Mâine* să se fi situat în centrul atenției vizitatorilor la Târgul Internațional de Carte - București 2000. Cum bine se știe, Editura Fundației „România de Mâine” vine în întâmpinarea preferințelor tocmai ale segmentului de cititori amintit mai sus. Iar dintre aceștia, ea vine îndeosebi în întâmpinarea *tineretului universitar românesc*. Această opțiune de politică editorială derivă firesc din faptul că Fundația însăși este o creație educațională, științifică și de cultură, cu caracter nonprofit și nonguvernamental, sub egida căreia funcționează cea mai mare instituție particulară de învățământ superior din România, Universitatea *Spiru Haret* (peste 22.000 de studenți). Este firesc, deci, ca activitatea editurii să se desfășoare în acest orizont pe care l-a îmbogățit, în anii 1992-1999, cu peste 450 de titluri într-un tiraj de aproximativ 3 milioane de exemplare, dintre care o mare parte o reprezintă *cursurile universitare*. Numai în anul 1999 și în primele 4 luni ale anului 2000 au apărut 120 titluri de cursuri, de manuale universitare și numeroase alte materiale didactice necesare studenților. În același timp, de o atenție deosebită se bucură editarea unor lucrări de sinteză, în paginile cărora se regăsesc, frecvent,

sugestii de soluționare a problemelor importante ale evoluției României în etapa actuală, ale științei, învățământului și culturii naționale, în legătură cu evoluția lumii contemporane. Planul editorial pe anul 2000 include numeroase lucrări de sinteză, precum și 150 titluri de cursuri universitare. Un loc special în acest plan îl ocupă începerea editării - printr-un contract cu Agenția Națională pentru Știință, Tehnologie și Inovare - a lucrării *Enciclopedia performanțelor românești în secolul XX*, lucrare monumentală, de interes național, prevăzută să apară în peste 20 de volume.

Din a doua jumătate a anului 1999, în Editura Fundației *România de Mâine* apar o serie de colecții tematice din domeniile economiei, filosofiei, jurnalisticii. Este vorba despre colecțiile *România economică*, *Spațiul Mioritic* și *Mari ziaristi români*. Din această cea mai recentă colecție au apărut două lucrări de referință: *Ziaristică de M. Eminescu* și *O nouă epocă de cultură de N. Iorga*. Era firesc, deci, ca lucrările lansate de Editura Fundației *România de Mâine* la cea de a 8-a ediție a Târgului Internațional de Carte - București 2000 să înceapă cu aceste titluri.

Colecții și sinteze de referință

Prima manifestare ca atare a avut loc vineri 26 mai a.c. în sala GAD special amenajată în acest scop. Manifestarea a debutat, în fața publicului, cu o prezentare de ansamblu a activității Editurii Fundației *România de Mâine*, datorată d-nei *Georgeta Mitran*, directoarea editurii, după care au fost evidențiate obiectivele educaționale ale noii colecții *Mari ziaristi români*. Prof. univ. dr. *Valeriu Răpeanu*, coordonatorul acestei colecții, a vorbit despre hotărârea Facultății de Filosofie și Jurnalistică a Universității *Spiru Haret* de a iniția un program de cercetare asupra *publicisticii românești*, de ale cărui rezultate să beneficieze cadrele didactice și studenții de specialitate din Întregul învățământ superior românesc, ca și alte categorii de cititori. Cercetarea ca atare pornește de la faptul că marii ziaristi români nu sunt cunoscuți în realitatea concretă a publicisticii lor sau sunt cunoscuți parțial și adesea din surse de a doua și a treia mână. În activitatea editorială din România au apărut frecvent, în ultimele decenii, volume de

amintiri, memorii ale oamenilor politici, discursuri ale parlamen-tarilor - și este un fapt pozitiv că au apărut -, dar nu este firesc ca dintre ele să lipsească volumele intervențiilor publicistice care, în epocă, tocmai ele au întreținut un climat, au declanșat reacția parlamentarilor, a oamenilor politici, și tocmai ele pot aduce în fața cititorilor de azi pulsul real și specific al vremurilor evocate. Această colecție începe, firesc, cu **Eminescu** pentru că el este cel mai mare ziarist român - a precizat vorbitorul. Între poezia și publicistica lui nu există un hiatus, cum pretind denigratorii săi. Eminescu este o personalitate unitară și publicistica lui nu este expresia unei gândiri conservatoare. Eminescu nu este doar actual, el este *permanent*. După Eminescu urmează **Nicolae Iorga**, cu articolele sale din etapa când își definește doctrina națională. În pregătire se află și alte volume din această colecție, între care cele consacrate lui **B.P. Hasdeu**, **Nichifor Crainic**, **Octavian Goga**, **Pamfil Șeicaru**, **Teodorescu-Braniște** ș.a.

O nouă viziune în cercetarea poeziei lirice

A urmat lansarea unei lucrări fundamentale de sinteză, datorată prof. univ. dr. **Ion Dodu Bălan**, cunoscutul critic și istoric literar, el însuși un autentic poet, cum ne-a demonstrat în volumele sale de poezie, dar și în această lucrare de referință, intitulată *Momente ale liricii românești în secolul XX*. Prof. univ. dr. **Valeriu Răpeanu** a arătat că în această carte, cu o dublă însoțire - aceea de curs pentru studenți și sinteză de referință pentru cercetarea liricii românești - avem rodul unei profunde meditații asupra artelor poetice și a poeziei în genere, avem prezentat un univers poetic, adesea cu noi ierarhii și cu reliefaarea pregnantă a direcțiilor de evoluție a liricii românești. Prof. univ. dr. **Mihai Ungheanu** și-a mărturisit bucuria pentru faptul că Editura Fundației *România de Mâine* tipărește și asemenea cărți reprezentative pentru cultura română, mai cu seamă astăzi, când se manifestă moda contestării valorilor românești. Este o carte reprezentativă inclusiv prin autorul său, istoricul și criticul literar **Ion Dodu Bălan**, care s-a afirmat, încă

de acum aproape 50 de ani, prin îndrăznețe studii și ediții de texte aparținând poezilor **Octavian Goga**, **Aron Cotruș** și alții, readuși, de atunci, în circuitul editorial ca valori de primă mărime ale culturii române. Asemenea cărți de sinteză, precum *Momente ale liricii românești în secolul XX*, sunt extrem de rare, iar faptul că ele se adresează inclusiv studenților le reliefează cu atât mai mult valoarea. Ion Dodu Bălan reprimenește materia, regăndește opera poezilor români din acest secol și-i reasează într-o nouă ierarhie, care sfidează și anulează clișeele prestabilite, denigratoare pentru cultura română. Vorbitorul a exemplificat această idee cu capitolul din lucrare consacrat revistei *Gândirea*, blamată, până astăzi, de curentul cominternist, antiromânesc. Au fost, de asemenea, evidențiate sensul valoric superior sub care autorul așează poezia ermetică, inițiativa binevenită de a prezenta poezia exilului românesc, poezii „cotrușeni” și alte grupări sau curente lirice din poezia noastră. **Mihai Ungheanu** a înfățișat, totodată, exigențele unei activități

editoriale de largă cuprindere și de autentic interes național; el a subliniat necesitatea elaborării și editării de temelnic *studii monografice*, asupra curentelor literare și a operei scriitorilor români, studii pe baza cărora să poată fi mai ușor respinse încercările de denigrare culturală, operate de post-moderniști fără conștiință literară. Vorbitorul a militat, de asemenea, pentru repunerea în drepturile lor legitime a poezilor din „Generația Labiș”, ca și a altor

creatori, între care prozatorul Marin Preda, asupra operei cărui nu există încă o analiză de fond. În încheierea acestei manifestări culturale, Ion Dodu Bălan a mulțumit Fundației România de Mâine și editurii pentru publicarea lucrării sale, precum și eminenților critici și istorici literari Valeriu Răpeanu și Mihai Ungheanu, pentru înțelegerea arătată eforturilor sale de a propune o nouă viziune în cercetarea poeziei lirice românești.

Elocvența calității

Sâmbătă 27 mai, în aceeași sală de conferințe GAD a Târgului Internațional de Carte – București 2000, Editura Fundației România de Mâine a lansat încă patru dintre cele mai recente și mai reprezentative lucrări ale sale din colecția „cartea universitară”: primele două lucrări aparțin prof. univ. dr. Corneliu Turianu și sunt intitulate: *Curs de drept civil. Contracte speciale și Curs de drept civil. Dreptul de moștenire*. A urmat tratatul de *Economie politică*, coordonat de prof. univ. dr. Constantin Enache și prof. univ. dr. Constantin Mecu, după care a fost lansată lucrarea *Management și marketing pentru tehnologii moderne*, elaborată de prof. univ. dr. Ioan Găf-Deac și prof. univ. dr. Aurelian A. Bondrea.

Despre cele două lucrări ale prof. univ. dr. Corneliu Turianu a vorbit, mai întâi, prof. univ. dr. Gheorghe Diaconescu, decanul Facultății de Drept a Universității „Spiru Haret”, care a precizat că profesorul Turianu a surprins, pe colegii săi juriști, cu o veritabilă producție editorială elaborată la standarde de calitate. Cu aceste două noi cărți, lista lucrărilor științifice ale acestui prestigios jurist atinge cifra 25. Este o remarcabilă dimensiune cantitativă care-și asociază o calitate pe măsură, fapt care explică de ce atât teoreticienii, cât și practicienii dreptului asociază lucrărilor profesorului Corneliu Turianu un caracter de referință. În ciuda materiei sale aride, cartea despre *Contracte speciale* este atrăgătoare la lectură, grație îndeosebi faptului că autorul face substanțiale trimiteri la elemente de doctrină ale respectivei discipline și sintetizează bibliografia de specialitate în referințe teoretice clare, pe care le pune integral în valoare din perspectiva unei viziuni organice. A doua lucrare, *Dreptul de moștenire*, caracterizează o remarcabilă sinteză prin „simplul” fapt că analizează critic ceea ce s-a scris pe această temă în țară

și peste hotare, avansând concluzii cu valoare aplicativă pentru juriști.

Referindu-se la cele două lucrări ale senatorului Corneliu Turianu, doamna prof. univ. dr. Elena Oslenco a spus: Autorul, atât de cunoscut în lumea juridică pentru valoarea, diversitatea și actualitatea operei sale, cuprinzând monografiile, cursuri și studii teoretice de specialitate în aproape toate domeniile dreptului privat și al celui public, dar și lucrări interdisciplinare și de valorificare a jurisprudenței de o excepțională valoare practică, aproape că nu mai are nevoie de nici o prezentare, pentru că imaginea sa este în opera sa. Împărțind însă împreună, ani îndelungați, bucuriile și frământările muncii de judecători la aceeași instanță, eu știu, și mă socotesc datoare să o spun și spre știința domniilor voastre, că dincolo de notorietatea autorului, de opera juridică din rafturi, se află un imens volum de muncă, domnul Turianu fiind un cercetător pasionat, mereu neliniștit, deschis pentru toate problemele pe care le pune aplicarea legii, un căutător și creator febril de soluții și situații juridice clare, bine fundamentate, un investigator pretențios și riguros al izvoarelor, al marilor principii și al marii literaturi juridice interne și europene, toate aceste dublate de competența și experiența recunoscută practicianului. Lucrările lansate astăzi în domeniul contractelor speciale și al dreptului de moștenire se constituie în egală măsură în instrumente didactice destinate studenților din cadrul Facultății de Drept a Universității Spiru Haret, dar și în instrumente de investigație teoretico-științifică pentru practicienii dreptului, confrunțați astăzi tot mai mult în realizarea actului de justiție cu litigii având ca obiect atât contractele civile speciale, prin care se asigură circulația bunurilor, cât și transmiterea dreptului de proprietate fundamentat pe moștenire.

Arta accesibilizării

Despre însemnătatea tratatului de *Economie politică* a vorbit unul dintre cei doi coordonatori ai săi, respectiv prof. univ. dr. Constantin Enache. Distinsul universitar a arătat că lucrarea respectivă este rezultatul unei cercetări de peste un an și jumătate, desfășurate de întregul colectiv de autori. Fiecare a efectuat sinteza cercetărilor anterioare, la care s-au adăugat numeroase idei originale, riguros fundamentate științific. Ca structură, noua lucrare cuprinde două volume, fiecare cu individualitatea sa, dar și cu liniile firești de continuitate care-i asigură lucrării caracter unitar, realist și accesibil. Organicitatea și realismul lucrării reies inclusiv din faptul că procesele economice din România de după anul 1989 sunt înfățișate în toată complexitatea lor, ca de altminteri și problemele de economie mondială, inclusiv cu tendințele contemporane de integrare economică. Iar caracterul ei accesibil este slujit implicit de ilustrarea ideilor prin date statistice din surse certe și cu o mare relevanță. În încheiere, vorbitorul a evidențiat eforturile autorilor de a-și înnoi și perfecționa necontenit viziunea de ansamblu asupra domeniului cercetat, în acord cu exigențele universitare, și a mulțumit conducerii Fundației România de Mâine și a Universității Spiru Haret – prof. univ. dr. Aurelian A. Bondrea –, precum și Editurii pentru sprijinul acordat acestei lucrări.

Prezentarea lucrării *Management și marketing pentru tehnologii moderne*, aparținând

prof. univ. dr. Ioan Găf-Deac și prof. univ. dr. Aurelian A. Bondrea, a fost făcută de dr. ing. Gabriel I. Năstase, membru al Academiei Oamenilor de Știință din România, membru al Academiei de Științe din New-York. Vorbitorul a arătat că lucrarea are doi autori de mare curaj, mai ales astăzi, când societatea românească trece printr-o criză, iar soluția acesteia rezidă în utilizarea pe scară largă a tehnologiilor moderne. Lucrarea este bine alcătuită și se înfățișează ca un important factor de orientare pentru studenți și ca un instrument de lucru pentru specialiști. Accentul este pus pe analiza și interpretarea originală, nu pe înfățișarea lucrurilor deja știute. Ea se recomandă de la sine inclusiv prin faptul că este o lucrare interdisciplinară, cu interesante conexiuni între economic, știință, tehnologie etc. Felicit Editura Fundației România de Mâine, care tipărește asemenea cărți, după criteriul de valoare, nu după cele strict comerciale – a spus vorbitorul. În încheierea acestei manifestări, prof. univ. dr. Ioan Găf-Deac a înfățișat, succint, geneza acestei cărți. Tema lucrării ca atare a fost imaginată anul trecut când, la o conferință internațională despre dezvoltare, s-au făcut remarcate noii stăpâni ai lumii: companiile transnaționale dintre care unele au cifra de afaceri mai mare decât PIB-ul unor țări precum Franța sau Mexic. Secretul acestor miracole? Avântul tehnologiilor și ocuparea, de către acestea, a rolului decisiv în filosofia actuală a dezvoltării.

Cel de-al 8-lea Târg Internațional al Cărții – București 2000 reprezintă o mare biruință: biruința prin cultură. Succesul raportat aici de Editura Fundației România de Mâine este unul de calitate și el are la

bază inclusiv eforturile celor ce-și desfășoară activitatea în moderna tipografie computerizată aparținând Fundației România de Mâine.

Mihai IORDĂNESCU

Elemente de psihologie economică specifice tranziției

Prof. univ. dr. Nicolae RADU
Cercetător Științific Laura GORAN

În plan economic, postcomunismul a indus treptat un nou mod de gândire, care nu poate fi considerat azi decât specific și pe deplin justificat. Datele prezentate în articolele din *Opinia Națională* (ultimile numere) arată limpede acest lucru, dar studierea acestui fenomen în profunzime este o altă problemă și, desigur, cea de fond din punctul de vedere al psihologiei economice. Pentru moment, este însă esențial să-l prezentăm, așa cum continuăm să o facem și în acest articol.

1. Motivația alegerii agriculturii ca domeniu prioritar al dezvoltării economice

Alegerea agriculturii în toate sondajele noastre de opinie ca domeniu prioritar al dezvoltării noastre economice, mult înaintea industriei, are la bază o motivație care merită toată atenția, deoarece ea este și logică și neașteptată. Logică pentru că reflectă o realitate socio-economică imposibil de negat – involuția industriei, sărăcia, lipsa mijloacelor de trai, neașteptată, deoarece România era, în Dec. 1989, o țară masiv industrializată (sub 30% din populație mai trăia încă la sate și un număr și mai mic exclusiv de pe urma cultivării pământului. Asta ca să nu mai punem la socoteală faptul că populația sârbă era feminizată și îmbătrânită. Dar să dăm rând datelor de teren. Am ales, pentru ilustrare, câteva județe din fiecare zonă geografică și istorică mai importantă: jud. Botoșani, Vaslui, Brăila, Prahova, Giurgiu, Olt, Gorj, Arad, Maramureș, Alba. Iată datele obținute.

Agricultura este mult mai importantă decât oricare alt sector, inclusiv industria (repetăm acest lucru, deoarece el este foarte semnificativ), pentru următoarele motive: „Agricultura este domeniul pe care se sprijină toate celelalte sectoare”; „din agricultură mâncăm toți”; „agricultura asigură existența populației”; „s-ar rezolva problema hranei”; „ca să fie de mâncare”; „pentru că peste 50% din populație se ocupă cu agricultura” (refărănizarea satelor este un fenomen deplin conștientizat în multe alte relații); „s-ar ieftini produsele agricole”; „am fost și am redevenit țară agrară” (este conștientizat deplin și faptul că există o involuție istorică, undeva la nivelul antebelic); „agricultura este baza economică a unei țări” (în sensul că fără hrană nu se poate face nimic în nici un sector oricât de evoluat ar fi el); „numai din agricultură se poate trăi” (ceea ce este adevărat în ordinea de gândire tradițională); „agricultura trebuie sprijinită în primul rând, deoarece ea duce greu”; „nici omul nu poate produce fără hrană, agricultura este, din acest motiv, un domeniu vital pentru populație”; „din agricultură se hrănesc și orașenii”; „este cel mai important sector productiv”; „deoarece asta știm să facem bine”; „două pâini sunt egale și pentru cosmonaut și pentru oricare alt om, indiferent cu ce tehnică a fost produsă”; „este rezistența țării, condiția pentru a face față la orice încercare”; „dacă este hrană se pot dezvolta și celelalte sectoare, altfel nu”; „agricultura este principala sursă de venit a țării, ea oferă posibilități de trai pentru cea mai mare parte a populației”; „oamenii ar duce-o mai bine dacă ar avea ce mânca”; „nivelul de alimentație este foarte scăzut”; „de la agricultură pornește tot”; „omul gândește altfel cu stomacul plin”; „totul pleacă de la mâncare”; „agricultura este importantă deoarece pentru a răzbi trebuie să o luăm de la zero”; „dacă nu-i agricultură, nu-i nimic”; „ca să scadă prețurile pe piață”; „singurul domeniu în care putem să fim competitivi”; „suntem o țară agricolă”.

Am dat motivația esențială a oamenilor în ceea ce privește susținerea prioritară a agriculturii, din câteva județe din cele mai diferite părți ale țării. Dar chiar dacă am fi avut în vedere toate județele, rezultatul ar fi fost același. Într-un fel sau altul, aceeași motivație revine, identică sau în variante apropiate. Dominant agrară sau nu, județele nu diferă în ceea ce privește variația motivației, ceea ce ne obligă să acceptăm ideea că situația este cam aceeași peste tot, că nu există un specific local motivațional, ci doar unul național. Ca un buldozer spiritual uriaș, tranziția a trecut peste societatea românească, s-a instalat și a uniformizat nevoile alimentare, făcându-le deosebit de acute. Procurarea hranei, asigurarea nevoilor alimentare, au devenit dominante psihologice în viața spirituală a oamenilor. Obsesiv revin o serie de formulări: „agricultura ne dă pâine”, „rezolvă problema hranei”, „ne dă să mâncăm”, „poate scădea prețurile la alimente pe piață” etc. Unele motive ne permit însă și o altfel de înțelegere a realității sociale, dincolo de penuria de alimente: „agricultura trebuie dezvoltată deoarece suntem o țară agrară, nu industrială”; „peste 50% din populație lucrează în agricultură”; „singurul domeniu în care putem fi competitivi”; „am fost și trebuie să redevenim o țară agrară” etc. De data aceasta, lucrurile sunt și mai complicate. Dincolo de gândirea economică din ultimii 50 de ani, România apare azi în mintea oamenilor, ca o țară agrară. Cu toate consecințele inevitabile: compromiterea eforturilor de industrializare-căci pentru aproape jumătate din populația țării ea apare ca eșuată, iar întoarcerea spre trecutul precununist singura soluție de salvare.

x
x x

Analiza motivației oamenilor pentru promovarea prioritară a agriculturii pare a se supune „regulii pulsațiilor”, cunoscută din teoria vârstelor. Ori de câte ori condițiile de existență ale omului devin critice, pe primul plan trec nevoile fundamentale, trebuințele de bază. Viața spirituală și de relații se comprimă brutal până la nivelul „de jos”, cel bazal. Ce sens mai poate avea pentru un om, cărui îi lipsesc condițiile elementare de viață, preocupările „înalte”? Și cum s-ar putea gândi existența unui popor, care în absența hranei ieftine și suficiente, să dezvolte masiv sectoare ce țin de industria de vârf, de megaindustrie sau de servicii de producție? Ce fel de societate modernă ar fi aceea în care oamenii nu au suficientă hrană? Întreaga societate românească pulsează minim, în orice caz insuficient, dincolo de nevoile de bază figurate în celebra piramidă a lui Maslow. Neputând să rămână o societate industrială și neputând să redevină una industrială sau a serviciilor de producție, România apare treptat în mintea oamenilor ca o societate dominant agrară, așa cum fusese înainte de război.

Sub raport istoric, se justifică pe deplin constatarea că psihologia economică a subiecților analizați este specifică unei etape istorice mult anterioare epocii comuniste, deci, și sub raport subiectiv, nu numai obiectiv, postcomunismul, tranziția noastră, este o profundă întoarcere spre trecut. Spre care trecut? Spre acela în care, din diferite motive, mase mari de oameni sunt victimele penuriei alimentare. Este epoca denumită „secolul de aur” spaniol (a lui Diego Hurtado de Mendoza, a lui Mateo Aleman și a altor autori de primă mărime din istoria culturii, în care foamea domină gândirea și acțiunile unor mase mari de oameni), este epoca lui José de Castro (să ne amintim de *Geografia foamii* și de problemele alimentare ale Braziliei într-o anumită perioadă istorică) etc. etc.

(Va urma)

LA UNIVERSITATEA SPIRU HARET

Simpozionul Facultății de Geografie: Abordări moderne în geografia românească

În peisajul activității cadrelor didactice din Universitatea Spiru Haret, integrarea organică a cercetării științifice în modernizarea procesului de învățământ reprezintă o preocupare constantă. Simpozionul structurat pe un registru tematic de larg interes profesional-științific – „Abordări moderne în geografia românească”, organizat de conducerea Facultății de Geografie, și-a deschis lucrările în ambianța cu totul aparte pe care o oferă Amfiteatrul Mare al Universității Spiru Haret.

Deschizând lucrările acestui simpozion, prof. univ. dr. Ion JORDAN, decanul Facultății de Geografie a Universității Spiru Haret a subliniat nu numai importanța de mare actualitate a temei propuse spre dezbatere, dimensiunile ei social-economice, ecologice, umane, în contextul dezvoltării durabile, ci a remarcat și caracterul de premieră al acestui eveniment în activitatea cadrelor didactice de aici.

Prezența prestigioasă a geografilor de elită ai țării relevă și deschiderea tinerei noastre Facultăți de Geografie către exterior, ambiția ei de a se afirma în rândul facultăților tradiționale și institutelor de cercetare de profil, așa încât comunicările ce se vor prezenta nu constituie doar rodul unor investigații proprii, ci și a unor colaborări efective, a apreciat prof. univ. dr. Ion JORDAN. Iar efortul de a îmbina cercetarea cu caracter teoretic cu cea cu caracter aplicativ reprezintă o componentă intrinsecă a acestei activități.

Mesajul adresat participanților la simpozion de prof. univ. dr. Aurelian BONDREA, rectorul Universității Spiru Haret, președintele Fundației România de Măine, prezentat de prof. univ. dr. doc. Grigore POSEA, prorector, a sporit încălcătura semnificației acestui moment inaugural, cu adânci rezonanțe în universul cercetării științifice românești.

Referindu-se la locul Facultății de Geografie în viața și activitatea universitară, prof. univ. dr. Aurelian BONDREA, rectorul Universității Spiru Haret a remarcat faptul că, deși înființată în 1996, Facultatea de Geografie are deja circa 800 de studenți la cursurile de zi și fără frecvență, dispunând de un corp valoros de cadre didactice.

Principala noastră preocupare a fost orientată în primul rând spre realizarea unui plan de învățământ care să corespundă scopului declarat al facultății și încheierea unui corp profesoral calificat. În facultate își desfășoară activitatea un număr de 52 cadre didactice dintre care: 10 profesori, 9 conferențieri, 11 lectori, 8 asistenți și 13 preparatori. Majoritatea acestora sunt cadre cu vechime în

învățământul superior și în cercetare. Șase profesori sunt conducători de doctorat și dețin funcții de conducere și în alte instituții de profil similare, în colegiile de redacție ale unor reviste de specialitate.

Realizarea unui proces instructiv-educativ de calitate presupune și o bază materială corespunzătoare pentru laboratoarele facultății, care au beneficiat de o dotare foarte bună prin fondurile de peste 400 milioane lei asigurate de Fundație – a subliniat prof. univ. dr. Aurelian BONDREA. Au fost remarcate în acest sens

simpozion va constitui un început bun care se va repeta în fiecare an cu aceeași prestigioasă participare.

Propunându-și să descifreze semnificația simbiozei învățământ superior – cercetare științifică care, în cadrul acestui simpozion a dobândit conotații speciale, prof. univ. dr. doc. Grigore POSEA a subliniat faptul că nu se poate concepe învățământ superior de calitate, eficient, decât asociat organic cu cercetarea științifică. Sub acest aspect, Facultatea de Geografie reprezintă ea însăși un autentic laborator, dispunând de

laboratoarele de topografie-cartografie, geomorfologie, hidrologie-climatologie, pedogeografie, geografie umană și apărare civilă, dotate cu aparatură modernă și alte materiale didactice.

Activitatea de cercetare desfășurată de corpul didactic a fost cu prioritate structurată pe probleme majore vizând geografia fizică și economică a României, mediul înconjurător, degradarea terenurilor, riscurile și dezastrurile naturale, pe studii de dezvoltare durabilă regională ș.a. Există deja un contract de colaborare cu Universitatea din Friburg pe probleme legate de dezvoltarea durabilă, iar din anul universitar 2000 – 2001 corpul profesoral își va desfășura activitatea de cercetare și în cadrul Centrului pentru Studii de Mediu.

În acest context, apreciindu-se rezultatele obținute în cercetarea științifică de tânăra colectivă a fost remarcat efortul de valorificare a acestora, ele fiind publicate în 37 de articole din primele numere ale *Analelor Universității Spiru Haret, Seria Geografie*.

Urând un bun venit celor care au onorat lucrările cu prezența și succes deplin simpozionului – prof. univ. dr. Aurelian BONDREA, rectorul Universității Spiru Haret și-a exprimat convingerea că acest

Dintr-o geografie modernă nu poate lipsi conexiunea cu parametrii dezvoltării economice, consecințele alterării ecosistemelor, datorită poluării mediului, care grăbesc declinul economiei.

Acest simpozion, departe de a semnifica doar un demers al Facultății de Geografie de a se alinia unor manifestări devenite, la Universitatea Spiru Haret, de acum tradiționale, își revendică dreptul unui eveniment de anvergură națională nu numai prin participarea unor personalități de marcă din domeniul învățământului superior și al cercetării științifice din întreaga țară – Institutul de Geografie al Academiei Române, Institutul Geologic Român, Centrul Român pentru Utilizarea Teledetecției în Agricultură, Facultatea de Geografie a Universității București, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Geografia Turismului din Sibiu, Universitatea din Craiova, Universitatea „Valahia” – Târgoviște –, ci mai ales pentru interesul comun pentru definirea fenomenelor și

urmă, cât și rezultatele unor cercetări proprii efectuate de profesorii și cercetătorii de la Facultatea de Geografie a Universității Spiru Haret. Practic, potențialul de cercetare existent aici reprezintă un atu în complicatul drum spre performanță în domeniu, printr-o benefică cooperare, competența, pasiunea, atracția și fascinația cu care specialiștii abordează problematica geografiei românești, modalitățile de integrare a ei în marele ansamblu social-economic al țării, dovedind un alt fel de competiție.

Marea diversitate tematică a fost pusă în evidență chiar de modul în care s-a organizat desfășurarea lucrărilor simpozionului, structurat pe trei edificatoare secțiuni: Secțiunea Geografie Fizică, Secțiunea Geografie Economică, Umană și Turism și Secțiunea Climatologie-Hidrologie.

Ceea ce s-a detașat cu pregnanță din cele peste 60 de comunicări științifice prezentate în aceste secțiuni a fost, însă, efortul de a răspunde unor probleme fundamentale, de a propune posibile soluții cu privire la mediul informatic în geografie, conceptul de multimedia, la utilizarea imaginilor satelitare, strategii de dezvoltare rurală, de restructurare a activității miniere, conceptele de turism rural și agroturism, zonele libere ale municipiilor Brăila și Galați etc.

Studiile de caz prezentate, așa cum au fost cele referitoare la locul așezărilor umane într-un parc natural – Porțile de Fier, interpretarea și vizualizarea datelor în mediul informatic Bazinul Hidrografic Bătrâna –, posibilele modele oferite pentru rezolvarea unor probleme, cum a fost cel vizând abordarea din perspectivă geografică a investițiilor străine directe din România ultimului deceniu, asociate cu modalitățile inedite de tratare, cu tehnologiile noi folosite în cercetare și în expunerea rezultatelor obținute, imaginile oferite prin proiecțiile realizate, posterele pe calculator, au întregit convingător bogăția de mijloace și modalități, au amplificat deschiderile către aplicabilitate imediată, conferind simpozionului o relevanță și mai mare. De fapt, întrebările incitante și răspunsurile percutante care au însoțit prezentarea fiecărei comunicări științifice au atribuit simpozionului un caracter de dezbatere interdisciplinară, interactivă, laitmotivul în jurul căruia s-a structurat substanța acestuia fiind rolul unui așteptat și util impuls creator, cu reverberații asupra viitoarelor demersuri pentru modernizarea procesului de învățământ.

Adela DEAC

REVISTA

**OPINIA
națională**

Director:
Prof. univ. dr.
Aurelian BONDREA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4, Telefon: 330.40.40/interior182
Revista OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci
la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Revista se poate procura prin abonament la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

Costul unui abonament trimestrial este de 8.400 lei.

De asemenea, solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: Fundația „România de Măine”, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Coef 2511.1-23.1/rol-B.C.R.-Sucursala Unirea
ISSN 1221-4019

Machetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE
ȘI TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI „ROMÂNIA DE MĂINE”

În anul de învățământ 2000 - 2001

NOU Învățământ deschis la distanță prin intermediul postului de televiziune propriu al Universității Spiru Haret

Precizări pentru candidații la admitere în noul an universitar

Convorbire
cu prof. univ. dr. Ioan GĂF-DEAC,
prorector al Universității Spiru Haret

Anul universitar 2000-2001 aduce în registrul modalităților folosite la Universitatea Spiru Haret pentru pregătirea studenților o formă nouă, aplicată, modernă de învățare și formare a viitoarelor generații de intelectuali – *învățământul deschis la distanță*. O șansă generoasă pe care Universitatea Spiru Haret o oferă tuturor celor care optează pentru o asemenea formulă performantă de instruire.

Pentru a răspunde unui număr tot mai mare de întrebări adresate redacției noastre de către potențialii candidați și pentru a le pune la dispoziție informații cât mai ample, edificatoare despre învățământul deschis la distanță, ne-am adresat prof. univ. dr. Ioan GĂF-DEAC, prorector.

■ Pentru început, considerăm util să precizați care sunt, de fapt, principalele forme de învățământ superior practicate la Universitatea Spiru Haret ?

– Studenții pot opta pentru una din următoarele forme: 1) învățământ prin cursuri la zi; 2) învățământ prin cursuri cu frecvență redusă; 3) învățământ deschis la distanță. Acestea sunt modalitățile de bază, fundamentale, întâlnite și la cele mai mari și importante universități din lume.

■ Ce înseamnă, concret, învățământul deschis la distanță (IDD) și cât de larg este accesul la el ?

– Pe drept cuvânt, IDD este considerat învățământul secolului XXI. Această formulă de studiu nu este un experiment sau o tatonare, ci ea reprezintă o modalitate practică omologată, aplicată pe plan mondial, având înscriși studenți de ordinul milioanei.

IDD se bazează pe două condiții esențiale: a) apariția noilor tehnologii de instruire și b) onestitatea academică a studentului și implicarea proprie mai accentuată a acestuia în actul de învățare.

Cei ce urmează cursurile IDD devin absolvenți ai unei facultăți în condiții perfect similare cu cei ce frecvențează cursurile la zi. În schimb, studenții de la IDD nu mai sunt „obligați” să aibă un program rigid, înregistrat în limitele clasice ale timpului de învățare. Ei își pot desfășura activitățile zilnice ca angajați la diferite firme, sau angrenați în propriile afaceri, iar atunci când consideră că dispun de timp zilnic liber se dedică studiului.

■ Care sunt principalele avantaje, atuuri ale IDD ?

– Iată doar câteva din avantajele directe:

- studenții își pot păstra locurile de muncă sau pot să-și deruleze activitățile în propriile afaceri și, în paralel, fără a deranja statutul înregistrat mai sus, pot învăța și absolvi o facultate;

- nu este necesar ca studenții angajați să-și „consume” concediul de odihnă sau să apeleze la concedii fără plată pentru studiu, așa cum se întâmplă la învățământul cu frecvență redusă, când va trebui să fie prezent în semestrele I și II la lecțiile de pregătire de sinteză sau la sesiunile cu date fixe, obligatorii de susținere a examenelor;

- studenții nu vor efectua cheltuieli proprii cu transportul și cazarea, așa cum se petrece la învățământul la zi și cel cu frecvență redusă. Astfel se elimină deplasarea zilnică cu mijloacele de transport în comun, costurile cazării la cămin sau în gazdă, costurile deplasării la lecțiile de sinteză și la examene, cazările la hotel ș.a.;

- studenții de la IDD vor avea continuitate la locurile de muncă unde sunt angajați în perioada studiului, nederanjând prin lipsa lor procesul de producție respectiv;

- la terminarea facultății absolvenții au șansele intacte de a-și păstra locul de muncă din timpul studenției, iar în noua ipostază de licențiat ar putea ocupa poziții superioare în structura productivă deja cunoscută.

■ Care este aportul specific al Universității Spiru Haret în sistemul de învățământ deschis la distanță ?

– Trebuie reținut că *studenții primesc, în mod gratuit, pachetul de cursuri aferente programului de învățământ începând cu anul I de studiu*. Este un avantaj net, excepțional, de care nu beneficiază, în condiții clasice, studenții de la cursurile de zi și cei de la învățământul cu frecvență redusă.

■ Am înțeles că de avantajele învățământului deschis la distanță ar beneficia, în primul rând, cei ce au în dotare proprie un calculator și abonament Internet. Ce se întâmplă cu cei ce nu dispun nici de calculator, nici de dotări audio și video ? Practic, în ce constau facilitățile create pentru această categorie ?

– La începutul anului universitar fiecare student poate intra *gratuit* în posesia unui pachet de cursuri ales prin dorința sa din următoarele forme de redare:

- manuale tipărite la standardele învățământului la distanță;
- casete audio cu sinteze ale cursurilor din planul de învățământ;
- casete video cu sinteze ale cursurilor din planul de învățământ;
- CD imprimat cu conținutul cursurilor din planul de învățământ;
- dischete pentru studiu pe calculator, având imprimat conținutul cursurilor din planul de învățământ.

În funcție de dotarea proprie și de dorința expresă a studentului, se pune la dispoziție – așa cum am precizat, *gratuit* – una dintre variante de suport de material didactic dintre cele enumerate mai sus.

■ Cum se procedează în cazul studenților care dispun de acces la un calculator ?

– Într-adevăr, unii studenți dispun de calculator propriu. Alții au posibilitatea, la firmele la care sunt angajați, să aibă acces la o rețea de computere, prin natura serviciului ce îl desfășoară.

Există și varianta de acces la un computer aparținând unor prieteni, rude, cunoștințe ș.a.

Într-o astfel de situație, dacă studentul beneficiază de un abonament la Internet (de la câteva ore pe lună, până la varianta de folosire 24 de ore din 24), în mod evident că persoana în cauză își formulează o adresă electronică proprie numită *E-mail*.

La rândul său, facultatea la care este înscris și Universitatea „Spiru Haret” au în dotare calculatoare, abonamente Internet și adrese electronice de tip *E-mail*.

Pe baza acestei dotări electronice se realizează simplu, operativ și eficient legături, comunicări ș.a. care, în principal, se referă la transmiterea prin poșta electronică (*E-mail*) de la facultate către student a conținutului cursurilor aferente programului de învățământ pentru anul I de studiu.

Astfel, studentul – în propriul computer – va regăsi cursurile și, în același timp, va putea să dialogheze și cu profesorii de specialitate (întrebări, comentarii, explicații, consultări ș.a.), deoarece și aceștia din urmă vor fi dotați cu adrese electronice personale.

■ Ce alte facilități oferă facultățile studenților înscriși la IDD ?

– Studenții de la forma de învățământ la distanță au în principal aceleași posibilități de acces la dotările didactice ale universității ca și cei de la zi sau de la frecvență redusă. Pe baza legitimației, ei pot consulta cărți din bibliotecă, pot participa la lucrări practice în studiourile proprii, mass-media, în sălile de lectură, bazele sportive. Ei pot beneficia la cerere de cazare temporară la modernele cămine studențești din Campusul universității.

Pentru studenții IDD, în plus, este constituită și o *Bibliotecă virtuală electronică*, loc în care sunt depozitate manuale, cursuri, cărți și bibliografie specifică fiecărei discipline. Iată că astfel de condiții oferă prilejul concret și eficient de „navigare” în lumea științei.

Pentru studenții care optează la această formă de comunicare, Universitatea pune la dispoziție, *în mod gratuit*, un *ghid simplificat, practic, de metode și tehnici de operare pe calculator*, conceput în spiritul celor descrise mai sus.

■ Ce cunoștințe trebuie să aibă un student pentru a folosi formula de studiu pe cale electronică descrisă în răspunsul anterior ?

– Nimeni nu trebuie să fie timorat sau speriat de calculator. Ceea ce se cere studentului sunt cunoștințe minime, extrem de simple, care înseamnă, în principal, următoarele:

- cunoașterea operației de punere în funcțiune (pornire) a calculatorului;
- realizarea operației de acces la rețeaua Internet (printr-o simplă apăsare pe o săgeată, în condițiile configurării prealabile a accesului);
- scrierea pe ecran a simbolurilor de acces la serverul (nodul de deservire) pentru poșta electronică;
- citirea rubricii mesaj primite (prin apăsarea pe o săgeată);
- scrierea de mesaje și transmiterea lor (folosirea tastaturii cu litere ca la o mașină clasică de scris și apăsarea pe o săgeată);
- cunoașterea operației de scoatere din funcțiune (oprire a funcționării) a calculatorului.

■ Cum se vor desfășura verificările și examenele pentru studenții înscriși la învățământul deschis la distanță ?

– Fiecare student, pentru fiecare disciplină de studiu (curs) are *trei* modalități de apreciere a bagajului de cunoștințe asimilate:

a) *Teste de autoevaluare*. Cărțile, CD-urile, casetele video, audio, dischetele, precum și cursurile transmise electronic sunt însoțite de teste grilă pentru autoevaluare. Studentul are posibilitatea și datoria de a completa aceste teste (care îl determină să parcurgă materialul didactic) și astfel chiar el să realizeze propria apreciere a volumului de cunoștințe asimilate. Este de fapt o evaluare bazată pe propriile forțe;

b) *Teste de evaluare*. Acestea constau din teste-grile, teme, subiecte ș.a., ceva mai complexe, și care sunt aplicate semestrial sau anual pentru fiecare disciplină în parte. Semnificația testelor de evaluare este practic cea de verificare a cunoștințelor aferente disciplinei respective.

Evaluarea se realizează în *două* alternative:

- cadrele didactice de specialitate de la facultate, la cererea grupată a studenților, sunt la dispoziție în zilele de sâmbătă și duminică, în cursul fiecărui semestru pentru a se întâlni cu aceștia și a proceda la derularea evaluării propriu-zise;

- cunoștințele studenților pot fi evaluate prin referate, proiecte, sinteze, teste, comunicări ș.a. care pot fi transmise prin poștă sau depuse direct la facultate, conform programului convenit pentru fiecare disciplină în parte, și în funcție de specificul fiecărei facultăți.

O precizare. Pentru studenții care posedă calculator această evaluare poate fi realizată și pe cale electronică (se transmite testul grilă de evaluare de la facultate și, de exemplu, după 1-2 ore studentul retransmite lucrarea completată cu răspunsurile aferente);

c) *Examinarea*. Aceasta se realizează în sesiunile de examene semestriale și anuale, însă în manieră deschisă, sâmbătă și duminică, conform programărilor convenite cu grupurile de studenți. Ca și în cazul evaluării (punctul b), formula de derulare a operațiilor de examinare se realizează prin întâlniri directe cu cadrele didactice la datele convenite.

Se observă că *sesiunile sunt deschise*, iar derularea procesului de verificare-examinare în zilele de sâmbătă și duminică nu deranjează programul productiv curent al studentului angajat la diferite firme sau în propriile afaceri.

■ Ce statut au studenții care sunt și absolvenți ai unei alte facultăți ?

– Absolvenții unei facultăți înscriși la a doua facultate prin învățământul deschis la distanță la Universitatea Spiru Haret, pot obține echivalări la disciplinele similare de studiu pe care deja le-au promovat în primul lor stagiu de instruire.

■ Ce rol are postul de televiziune național și cultural propriu al Universității în derularea IDD ?

– Pentru prima oară în România, Universitatea Spiru Haret, ca expresie a importanței și prestigiului unic ce le înregistrează în peisajul învățământului superior, a recurs la instalarea și punerea în folosință a unui post propriu de televiziune cu emisuni destinate învățământului deschis la distanță și culturii.

Studiourile televiziunii vor prelua cursuri în direct și vor emite, 24 de ore din 24, înregistrări, seminarii, dezbateri, studii de caz aferente disciplinelor din planul de învățământ.

Transmisia se realizează prin satelit, iar suprafața acoperită cuprinde România, Republica Moldova, SUA, Canada și, prin extensie, și alte zone.

Recepția se va realiza prin simpla utilizare a antenelor parabolice, prin rețeaua tip cablu, sau la sediul facultăților, zilnic, locuri unde studenții înscriși au *acces gratuit*, liber.

Emisiunile se vor articulari pe baza unui Program TV didactic, iar studenții, în funcție de timpul lor exclusiv liber, în afara orelor de muncă, vor putea viziona cursurile respective. Universitatea beneficiază de consultanță de management în domeniul telecomunicației și întocmirii emisiunilor acordată de personalități și companii specializate în învățământ deschis la distanță din S.U.A.

În speranța că am reușit să oferim un prim pachet de informații cât mai util, edificator cu privire la conceperea, organizarea și desfășurarea învățământului deschis la distanță, așteptăm alte posibile întrebări, lăsând deschisă lista acestora.

Până atunci, revista va pune la dispoziția cititorilor un serial de consultații care vor îmbogăți informațiile, le vor aprofunda, conferindu-le consistență, accesibilitate.

Adela DEAC

Reproducem din

COTIDIAN NAȚIONAL FONDAT ÎN 1930

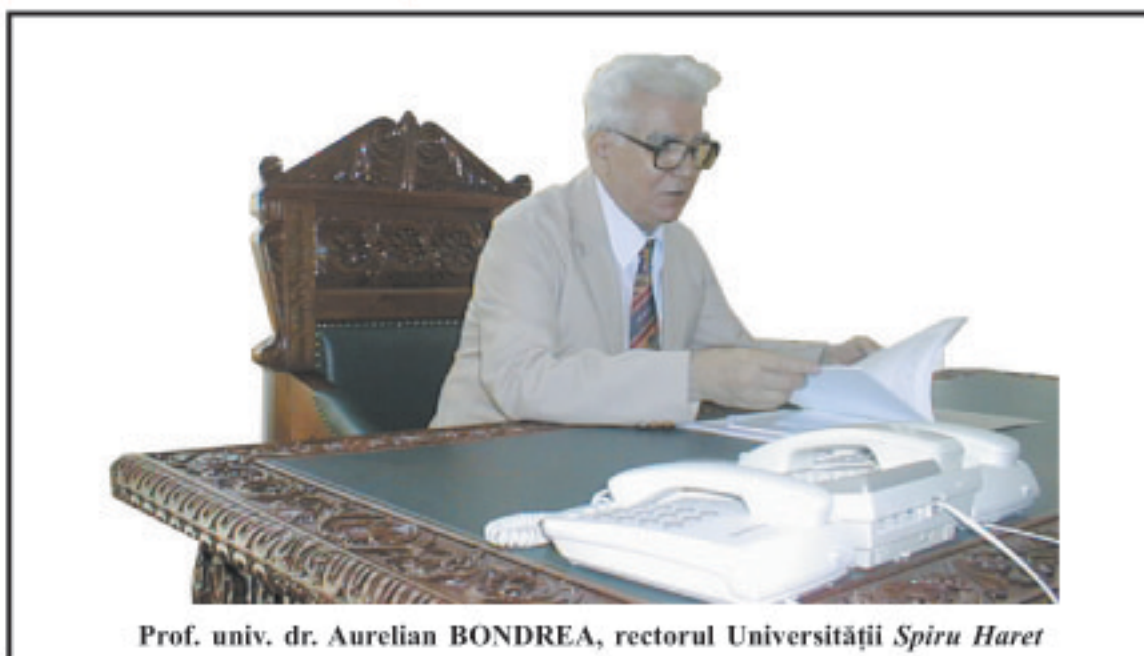
Director general: SORIN ROSCA STĂNESCU
nr. 1811, miercuri 31 mai 2000

Înființată în ianuarie 1991 în cadrul Fundației *România de Măine* (instituție social-umanistă de învățământ, știință și cultură, autonomă și fără scopuri politice sau patrimoniale), Universitatea *Spiru Haret* s-a impus în cei aproape 10 ani de activitate pe care îi va sărbători în 2001 ca una din cele mai solide instituții de învățământ superior din sectorul particular. Universitatea *Spiru Haret* nu numai că este o alternativă la învățământul de stat, ci poate constitui chiar un exemplu de dinamism și adaptare la modernitatea prezentului, dar și la exigențele viitorului. Trebuie spus, însă, că succesele Universității *Spiru Haret* și ale Fundației *România de Măine* se datorează într-o mare măsură devoțiunii cu care prof. univ. dr. Aurelian BONDREA, în calitate sa de președinte al Fundației, iar din 1997 și de rector al Universității, s-a angajat în îndeplinirea obiectivelor și strategiei instituției.

Universitatea *Spiru Haret* își construiește cel mai modern complex universitar

• În această toamnă *Spiru Haret* lansează învățământul deschis la distanță

Prof. univ. dr. Aurelian BONDREA, rectorul Universității *Spiru Haret*

Despre o instituție de calibrul Universității *Spiru Haret* sunt multe de spus. În ultimii ani, spre exemplu, s-au făcut eforturi financiare considerabile pentru dezvoltarea și modernizarea bazei materiale de care acum dispune Universitatea, atât în București, cât și în alte centre din țară. Numai în anii 1998-1999 s-au investit în baza materială peste 54% din venituri (mai mult decât dublu față de cât prevede Legea pentru universitățile particulare), valoarea totală a investițiilor ridicându-se la peste 300 miliarde lei. În București, au fost finalizate trei imobile proprii (Splaiul Independenței nr. 313, Șoseaua Berceni nr. 24, Bd. Energeticienilor nr. 9-11) – care, în spațiile de clasă amenajate la cel mai înalt standard, asigură desfășurarea în cele mai bune condiții a procesului de învățământ, trei cămine proprii cu

o capacitate de cazare de 1.200 locuri, complexul multifuncțional din Bd. Metalurgiei nr. 87, complexul tipografic computerizat și editura care asigură integral necesarul de cursuri, manuale, reviste etc. pentru toți studenții Universității. La toate acestea și la multe altele din Râmnicu Vâlcea, Blaj etc., se adaugă și laboratoarele dotate cu circa 300 de calculatoare de ultimă generație, biblioteci și săli de lectură cu un fond de carte ce se îmbunătățește continuu.

În acest an începe construirea Complexului Universitar *România de Măine*

Prof. univ. dr. Aurelian BONDREA, rectorul Universității, ne-a dezvăluit că investițiile nu se vor opri aici și că în acest an începe construirea unui complex universitar (în spatele Palatului Copiilor) care va însuma o investiție de 250 milioane USD. Complexul Universitar *România de Măine*, ce va fi amplasat pe un teren dat în folosință gratuită pe o perioadă de 99 de ani de CGMB, va cuprinde Universitatea *Spiru Haret* în care vor studia circa 20.000 de studenți, un spital cu 24 de secții, Centru de Conferințe, Complex hotelier pentru cazarea

studenților și „visiting professors”, precum și birouri administrative.

Patru facultăți au fost acreditate, iar alte trei sunt în curs de acreditare

Dar realizarea cea mai mare este calitatea învățământului, fapt dovedit de numărul mare de studenți care au ales cele 22 de

facultăți și 14 colegii autorizate din cadrul Universității *Spiru Haret*. Faptul că în luna martie a acestui an Guvernul României a acreditat Facultățile de Drept, Management Financiar-Contabil, Limbi și Literaturi Străine și cea de Educație Fizică și Sport și că a aprobat Proiectul de lege privind înființarea Universității *Spiru Haret* ca instituție de învățământ superior particulară acreditată,

nici nu este de mirare, având în vedere condițiile excepționale și calitatea corpului profesoral. Din aceleași motive, până în septembrie – octombrie vor fi acreditate și Facultățile de Filosofie și Jurnalistică, Medicină Veterinară și Sociologie-Psihologie.

Învățământul deschis la distanță se va desfășura prin intermediul unui post de televiziune propriu

O noutate absolută este că din acest an, la Universitatea *Spiru Haret* va funcționa (alături de învățământul „la zi” și cel cu „frecvență redusă”) și învățământul deschis la distanță (IDD). După cum ne-a declarat prof. univ. dr. ing. Ioan GĂF-DEAC, prorector al Universității *Spiru Haret* pentru învățământul deschis la distanță, „această formă de învățământ a fost concepută ca un model social de învățământ superior, conectat la tehnologiile cele mai noi, dar, în același timp, adaptat condițiilor din România în ceea ce privește tehnologia disponibilă”.

Noutatea acestui sistem lansat la *Spiru Haret* (sistem care în țările dezvoltate acoperă deja peste 90% din piața învățământului) este

transmiterea televizată a cursurilor prin intermediul unui post de televiziune național, universitar și cultural propriu care va emite începând din toamna acestui an. În acest sistem, cursurile și seminariile vor putea fi urmărite în direct sau înregistrate, 24 de ore din 24, nu numai în România, ci și în America sau Australia.

Romulus M. PAVEL

Ziarul *Ziua* consacră, de asemenea, un spațiu amplu prezentării Universității *Spiru Haret*, sub genericul „Un deceniu de la înființare”.

Sunt larg înfățișate, cu o bogată ilustrație, baza materială a Universității în anul de învățământ 1999-2000, precum și potențialul uman.

De asemenea, sunt publicate informații privind admiterea la toate cele 22 de facultăți și 14 colegii ale Universității, precum și învățământul deschis la distanță etc.